

کارکردهای تربیتی تعاونیهای آموزشی

مهندس محمدرضا عباسی

مقدمه

تعاون رخدادی «آموزش مدارانه» است. فرایند آغازین برای گسترش خلق و خوی «تعاونگرایی» در مردم (که به ایجاد و راه اندازی شرکتهای تعاونی می انجامد) آموزش می باشد. به دیگر سخن، آموزش یکی از اصول زیربنایی و خدشه ناپذیر نهضت تعاون به حساب می آید. زیرا در فرایند توسعه و گسترش تعاون، ابتدا به همت آموزش روحیه تعاونگری و مشارکت در مردم پا به عرصه می گذارد. سپس با مساعدت «قانون» سازمان کاری یک تشکل تعاونی پی ریخته می شود. آن گاه، آموزش و قانون هم پای هم روند توسعه و حیات پویای شرکت تعاونی را قوام می بخشد. بنابراین تعاونیها با آموزش متولد می شوند و با آموزش ادامه حیات می دهند.

با این وصف، شرکتهای تعاونی از هرگونه که باشند، اصالتاً برای اعضای خود، آموزش را به ارمغان می آورند و تعاونیهای آموزشی نیز از این امر جدا نیستند.

تعاونیهای آموزشی سواى از ماهیت عام آموزشی خود - که مترتب بر دیگر انواع گوناگون شرکتهای تعاونی است - اگر با همت والای اهالی کاردان و اصیل تعلیم و تربیت به شیوههای مؤثر و کارآمد، مدیریت

شوند؛ در واقع یک منبع و موقعیت بی همتای آموزش و یادگیری خواهند بود. این تعاونیها می توانند به مثابه ابزاری ارزشمند در دست مربی آگاه قرار گیرند تا فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان را تسهیل و تسریع سازند.

اگرچه هدف عمده نظام تعلیم و تربیت، توانمندسازی دانش آموزان در جنبه های دانش، مهارت و بینش است. اما باید توجه داشت که این هدف در واقع زیرساخت مناسبی را برای تحقق عنایات و آرمانهای والای تعلیم و تربیت فراهم می سازند. از اساسی ترین غایات و مقاصد تعلیم و تربیت گسترش صفات انسانی، رشد اجتماعی، کمال گرایی و توسعه تفکر منطقی در دانش آموزان است.

از دیدگاه «ریون»^۱ (Raven) برای گسترش صفات انسانی و فرایند اجتماعی کردن^۲، باید توانائیهایی را در دانش آموزان تقویت کرد که برخی از مهمترین آنها عبارتند از:

توانایی همکاری مؤثر با دیگران / هدایت مؤثر / اطاعت مؤثر / یادگیری به کمک خویشتن / تصمیم گیری / قضاوت کردن صحیح / پیش بینی / ابداع / اصلاح رفتار (در صورت ضرورت) / نظارت بر اعمال خود / خلاقیت / ابتکار / اعتماد به نفس.

اگر با نگاهی عمیق و جستجوگرانه به توانائیهای مزبور نگرسته شود و نیز با نگاهی تیزبین و تحلیل گرانه فرایندهایی که در تعاونیها اتفاق می افتند، مورد نظر قرار گیرند؛ بدون شک دریافت خواهد شد که تعاونیهای آموزشی قادر خواهند بود، بخش مهمی از هدفهای تعلیم و تربیتی^۳ مدارس را متحقق سازند. اگر مربیان و معلمان مدارس به تعاونیهای آموزشی با دیدی علمی، آموزشی و تربیتی^۴ بنگرند، این تعاونیها یک منبع

و ابزار سودمند برای گسترش صفات انسانی و رشد اجتماعی دانش آموزان خواهند بود. در واقع در فراختای چنین دیدگاهی است که تعاونیهای آموزشی با اهداف و آرمانهای تربیتی در نقطه ای توسعه گرایانه در هم تنیده خواهند شد.

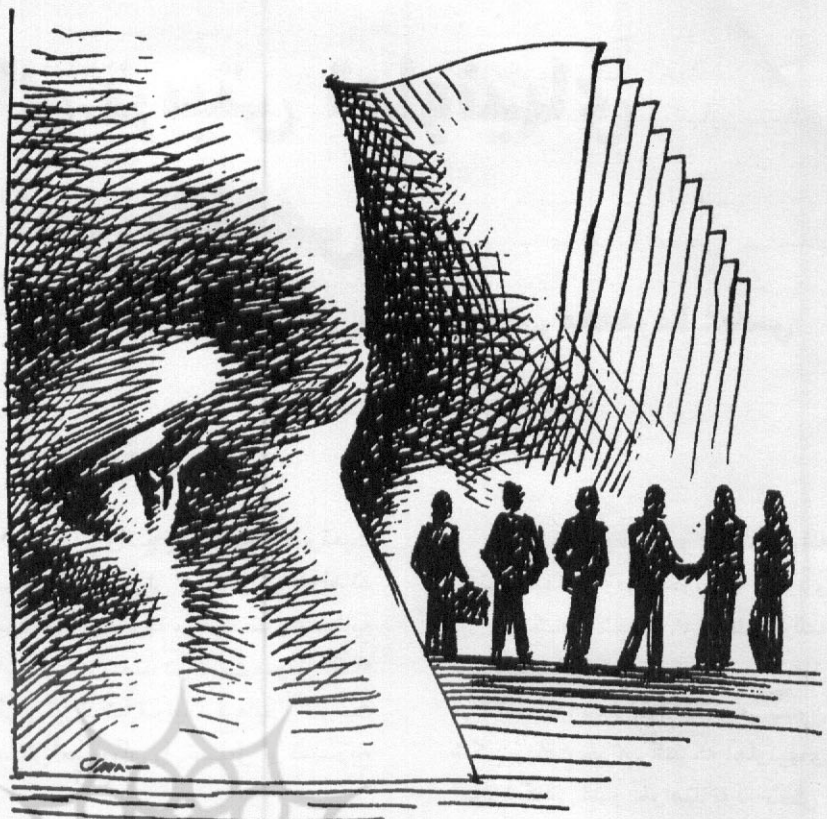
با عنایت به مطالب یاد شده، بهره برداری صحیح و منطقی از تعاونیهای آموزشی می تواند دو نقش اساسی را برای رفع نیازهای دانش آموزان ایفاء کند. هم به مثابه یک شرکت تعاونی مصرف، حوائج مادی دانش آموزان را برآورده سازند و هم به منزله یک رویه یا نهاد تربیتی کارکردهای تعلیم و تربیتی^۵ را برای آنان به ارمغان آورد.

زمینه‌های مناسب و ارزشمندی را فراهم می‌کند تا همکاری سازنده و مؤثر بین دانش‌آموزان و مسئولین مدرسه تحقق یابد. در این فرایند دانش‌آموزان و به ویژه معلمان و مسئولین مدرسه درک صحیحی از یکدیگر خواهند داشت و بسترهای مناسبی برای ایجاد فضای دوستی و صمیمیت بین آنان فراهم می‌گردد.

☑ از آنجا که ماهیت نهضت تعاون بر وحدت و عدالت اجتماعی تأکید می‌ورزد. تعاونیهای آموزشی نیز موجب گسترش و تقویت حس «هم ذات پنداری» در دانش‌آموزان می‌گردند. بروز این احساس موجب می‌شود هر دانش‌آموز در زندگی اجتماعی خویش هنر کار با گروه را در خود تقویت سازد و حس تعهد برای حل مشکلات و پیشرفت جامعه را در خود گسترش دهد. همچنین این حس، سبب می‌شود آرماتهای تربیتی^{۱۰} مانند وحدت، انسجام و یکپارچگی در جامعه دانش‌آموزی مدرسه شکل بگیرد.

☑ تعاونیهای آموزشی در واقع موقعیتهای آموزشی مؤثری را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهند تا عملاً با مفاهیم اقتصادی آشنا شوند و برخی مسائل اقتصادی و مالی را بیاموزند. حسابداری، بودجه، ارزانی و گرانی، عرضه و تقاضا، کالا یا خدمت، مدیریت مالی و ... از جمله مفاهیم موضوعات اقتصادی هستند که تعاونیها زمینه‌های مناسب آموزش و یادگیری آنها را برای دانش‌آموزان در عرصه واقعیت مهیا می‌سازند.

☑ رشد و گسترش بخشیدن به صفات و شایستگیهای انسانی، مانند: همیاری، احترام به قانون، اعتقاد به دموکراسی، اطاعت از هنجارها و ... از جمله هدفهای تربیتی هستند که همواره در برنامه‌های آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان مدارس موردنظر برنامه‌ریزان قرار می‌گیرند. از آنجا که بنای تعاونیها بر همکاری، همیاری،

کارخانجات، بیمارستانها، بانکها، ادارات و سازمانهای مختلف مدتی به کار مشغول شوند. این امر موجب می‌شود تا دانش‌آموزان رفتار و مهارتهای لازم را برای حل مشکلات اجتماعی کسب کنند و ارتباطات اجتماعی خود را تقویت سازند.^۹ بنابراین، چنانچه تعاونیهای آموزشی توسط مدارس ایجاد و راه‌اندازی شود، این تعاونیها در واقع سازمانهایی خواهند بود که دانش‌آموزان در آنها کار می‌کنند، مشکلات اجتماعی را لمس خواهند کرد و بر درک ارتباطات اجتماعی آنان افزوده می‌گردد.

☑ مسئولین مدارس و به ویژه معلمان می‌توانند از راه محول کردن مسئولیت به دانش‌آموزان و تقویت حس مشارکت آنان در فعالیتهای شرکت تعاونی مدرسه، اصلاحات تربیتی موردنظر خود را در خصوص هر دانش‌آموز اعمال کنند. دست‌آورد دیگر آن است که تعاونی مدرسه،

برخی کارکردهای تربیتی تعاونیهای آموزشی

جدای از ابعاد اقتصادی، تعاونیها یک سازمان و نهاد اجتماعی محسوب می‌شوند. در چنین سازمانهایی، ارتباطات انسانی^۶ و روحیه جمع‌گرایی در حد بالایی گسترش یافته است و نقش بسیار اساسی در رشد اجتماعی افراد دارند. از این رو، تعاونیهای آموزشی به عنوان یک نهاد اجتماعی زمینه مناسبی را برای فرایند اجتماعی کردن - شدن - دانش‌آموزان فراهم می‌کنند و این فرایند را تسهیل و تسریع می‌سازند. برخی از جنبه‌های تربیتی این تعاونیها به شرح ذیل است:

☑ بر پایه اصول و اهداف تعلیم و تربیت، نظام آموزشی هر جامعه موظف است برای آموختن مهارتهای^۷

انجام فعالیتهای اجتماعی در زندگی واقعی، فرصتهایی^۸ در اختیار دانش‌آموزان قرار دهد. برای مثال تربیتی اتخاذ کند تا آنان در

قانونمداری و اطاعت از قانون، دموکراسی و ... استوار است. بنابراین وجود تعاونی آموزشگاهی قطعاً این هدف تربیتی را در دانش‌آموزان گسترش و تقویت می‌سازد. بر این باور، روح تعاون، خودیاری و همیاری از عمده هدفهای تعلیم و تربیتی هستند که زمینه‌های رشد اجتماعی را در فرد موجب می‌شوند و تعاونیها می‌توانند مدرسان تعلیم و تربیت در مدارس شوند.

☑ **جو مدرس یکی از عوامل مؤثر بر رشد و ارتقای کیفیت یادگیری دانش‌آموزان شناخته شده است. جو مدرس و پیشرفت تحصیلی**

دانش‌آموزان دو عنصر به هم پیوسته‌اند. یعنی هر چه جو مدرس به سوی وحدت، آرامش، معنویت، همکاری و صمیمیت پیش رود، یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایدارتر، کیفی‌تر و تسریع خواهد شد. این در حالی است که با عنایت به ماهیت تعاون، ایجاد و راه‌اندازی شرکت تعاونی در مدارس جو را برای ایجاد شرایط مزبور آماده می‌کند.

☑ **از دیدگاه اصول تعلیم و تربیت یک فرد موفق و رشد یافته در جامعه کسی است که قادر باشد از مواهب اجتماعی بهره مطلوب و صحیح را عاید خود سازد. در مقابل نیز تمایل، علاقه و آمادگی داشته باشد تا جامعه را از توانمندیهای خویش بهره‌مند سازد. اگر نگاهی عمیق به اصول و فلسفه تعاون داشته باشیم، مشاهده خواهیم کرد، نهضت تعاون در جوهره خویش شعار مشهور «همه برای یکی، یکی برای همه» را نهفته دارد. این شعار دلالت بر آن دارد که هر عضو تعاونی باید امکانات و منابع و توانمندیهای (مقدور و محدود) خود را از جامعه تعاونی دریغ نرزد و شرکت تعاونی نیز باید متقابلاً از کمک به عضو خود**

کوتاهی نکنند. پس، تعاونیهای آموزشگاهی در صورت وجود شرایط آرمانی و مطلوب قادر خواهند بود، این اصل و هدف تعلیم و تربیت را در دانش‌آموزان متحقق سازد. هر یک از دانش‌آموزان در فرایند فعالیتهای خود در تعاونی مدرسه حس نوعدوستی و جامعه‌گرایانه خویش را تقویت خواهد کرد و از نتیجه همیاری اعضا منفعت خواهد برد.

☑ **چنانچه در تعاونیهای آموزشگاهی، مشارکت و تصمیم‌سازی به معنای واقعی کلمه از سوی دانش‌آموزان صورت پذیرد، تعاونی در واقع موقعیتی را فراهم**

ساخته است تا دانش‌آموزان در جلسات تصمیم‌سازی به نحوی جدی شرکت کرده و اندیشه خود را به طور صریح و منطقی ابراز نماید. از این رو، این جلسات برای آموزش و یادگیری^{۱۱} برخی مهارتهای فکری (مانند: مباحثه، حل مسأله^{۱۲}، تصمیم‌گیری، سخنرانی و فن بیان و ...) و به ویژه پرورش تفکر منطقی دانش‌آموزان بسیار مناسب و مؤثر خواهند بود. جلسات گروهی (مجمع عمومی) تعاونیهای آموزشگاهی موجب می‌گردند تا دانش‌آموزان به سوی استقلال، خود-رهبری، توانایی ابراز خود و تفکر منطقی پیشرفت مطلوب و کامل داشته باشند.

☑ **یکی از هدفهای تعلیم و تربیت در مدارس، تقویت و هدایت نگرشها، تمایلات و علایق دانش‌آموزان به سوی سازگاری با هنجارهای اجتماعی^{۱۳} است. نظر به این که مسئولین مدارس زمینه‌های مناسب مشارکت دانش‌آموزان را برای یاری رساندن داوطلبانه به شرکت تعاونی مدرسه خود فراهم می‌سازند؛ بنابراین مشارکت در تعاونیهای آموزشگاهی به مثابه یک هنجار اجتماعی، علایق و تمایلات^{۱۴} دانش‌آموزان را برای**

فعالیت‌های گوناگون اجتماعی سازماندهی و هدایت خواهد کرد.

☑ **تعاونیها، سازمانهایی مستقل و آزاد هستند که سنگ بنای آنها «دموکراسی» است. از همین رو، در تعاونیهای آموزشگاهی، جلسات تصمیم‌سازی مشارکتی و گروهی موقعیتی را فراهم می‌آورد تا دانش‌آموزان مفاهیم دموکراسی، اصول توافق و سازگاری اجتماعی و مفاهیم رای‌گیری، احترام به آراء، تصمیم‌سازی گروهی، کاندیداتوری، جمهور و استقلال رای، گزارش‌گیری، رای‌گیری، اکثریت و اقلیت در تصمیم و رای و ... را که برای زندگی آتی آنان در**

جامعه بسیار ضروری و الزامی است، بیاموزند و در عمل به کار گیرند.

☑ **از جمله هدفهای تعلیم و تربیت به ویژه برای نوجوانان و جوانان درونی کردن ارزشهای اجتماعی در آنان است. این در حالی است که تعاونیهای آموزشگاهی ضمن آن که سبب رشد شخصیت اعضای جوان تعاونی می‌گردند، موجب می‌شوند که روح تعاون، آزادی رای، جامعه‌گرایی و ... به عنوان برخی از ارزشهای اجتماعی در دانش‌آموزان درونی و نهادینه شوند.**

☑ **از نظر تعلیم و تربیت، یادگیری واقعی و اساسی هنگامی رخ می‌دهد که دانش‌آموز در موقعیتهای واقعی موضوعات آموزشی را به شیوه‌ای ملموس تجربه کند. بر این باور، تعاونیهای آموزشگاهی را می‌توان موقعیتهایی واقعی تصور نمود که می‌توانند یک منبع یادگیری همه جانبه و تجربی برای دانش‌آموزان فراهم کنند. بنابراین، قادر خواهند بود دانش‌آموزان را برای زندگی اجتماعی دوران بزرگسالی تربیت و آماده کنند.**

☑ **اصولاً دانش‌آموزان به انجام فعالیتهای اجتماعی (کار کردن، ورزش، هنر، فعالیتهای فنی و ...) تمایل شدید**

دارند. تعاونیهای آموزشی از جمله موقعیتهایی هستند که می‌توان با استفاده مناسب از آنها به این تمایلات و علاقمندی دانش‌آموزان پاسخ داد. در تعاونیها حرف و مشاغل مختلفی (مانند: حسابداری، مدیریت فروش، بازاریابی، بازرگانی، تبلیغات و ...) وجود دارد که دانش‌آموزان می‌توانند با قبول مسئولیت در تعاونی خود، اجرای آنها را یاد بگیرند. در واقع می‌توان از تعاونیهای آموزشی به منزله کارگاههای کارآموزی^{۱۵} برای کمک به اجرای تعلیم و تربیت

جدای از ابعاد اقتصادی، تعاونیها یک سازمان و نهاد اجتماعی محسوب می‌شوند. در چنین سازمانهایی، ارتباطات انسانی و روحیه جمع‌گرایی در حد بالایی گسترش یافته است و نقش بسیار اساسی در رشد اجتماعی افراد دارند. از این رو، تعاونیهای آموزشی به عنوان یک نهاد اجتماعی زمینه مناسبی را برای فرایند اجتماعی کردن - شدن - دانش‌آموزان فراهم می‌کنند و این فرایند را تسهیل و تسریع می‌سازند.

زندگی‌ساز (که امروزه تحت عنوان تربیت حرفه‌ای^{۱۶} اشتهار دارد) استفاده‌های شایانی نمود و علاقه‌مندی دانش‌آموزان را به این سو، سوق داد. وجود تعاونی در مدرسه، در واقع بستر مناسبی را برای بروز و شکوفا ساختن قوه ابتکار و خلاقیت دانش‌آموزان فراهم می‌کند. دانش‌آموزان در کشاکش فعالیتهای تعاونی خود با مشکلات و مسائل

متعددی مواجه می‌شوند. آنان بنا به علاقه‌مندی و تمایل داوطلبانه‌ای که دارند (و از سوی مسئولان مدرسه پیوسته تقویت می‌گردد) برای حل مسایل تعاونی، از خود جرأت و جسارت بیشتری نشان می‌دهند و این امر موجب تحریک و برانگیخته شدن قوه ابتکار و نوآوری^{۱۷} آنان می‌گردد.

یک هدف اساسی تعلیم و تربیت، هدایت رشد دانش‌آموزان به سوی کمال و خودشکوفایی است. در این راستا، نظام تعلیم و تربیت همواره در پی آن است تا راه کارها و مکانیزمهایی بیابد که به دانش‌آموزان در جنبه‌های توانمند کردن آنان برای شکوفا ساختن استعدادهای بالقوه، تقویت و توسعه خودپنداره مطلوب، خودشکوفایی و خود-رهبری^{۱۸} مساعدت کند. حال اگر بپذیریم که اصول و فلسفه تعاون بر استقلال فرد و در عین حال مشارکت وی در انجام فعالیتهای و تصمیم‌سازی، اظهار نظر، احساس مسئولیت، انضباط، تعهد، مدیریت و ... تأکید دارد. پس باید پذیرفت که تعاونیهای آموزشی نیز قادرند موقعیتهایی را برای رشد و هدایت دانش‌آموزان به سوی کمال و گسترش خودپنداره مطلوب فراهم کنند.

تعاونیهای آموزشی برای انجام امور و فعالیتهای خود، وظایف گوناگونی را به برخی از دانش‌آموزان محول می‌کند. مسئولین مدرسه و نیز سایر دانش‌آموزان عضو تعاونی از آنان انجام صحیح، منطقی و مسئولانه و وظیفه محوله را انتظار دارند، بنابراین تعاونیهای آموزشی زمینه مساعدی را تدارک می‌بینند تا دانش‌آموزان قادر گردند توانمندیهای خویش را (در جریان انجام وظایف در تعاونی مدرسه) در عمل تشخیص دهند و نقاط ضعف و قوت خود را بازشناسی کنند. ضمن آن که مفهوم مسئولیت‌پذیری و احساس مسئولیت در قبال وظایف اجتماعی در

دانش‌آموزان نیز توسعه و تقویت خواهد یافت.

با توجه به مطالب بیان شده، این امر آشکار شد که چنانچه از تعاونیهای آموزشی بهره‌برداری معقولانه به عمل آید، این تعاونیها قادر خواهند بود، علاوه بر ایفای نقش خود در مقام یک شرکت تعاونی، عاملی مهم و بسیار مناسب برای تحقق هدفهای نظام تعلیم و تربیت در مدارس باشند. اگر مدیران و معلمان با روانشناسی رشد، ویژگیهای شخصیتی و ساختار اجتماعی - اقتصادی دانش‌آموزان کاملاً آشنا باشند، دانش‌آموزان را برای فعالیت دسته‌جمعی و کارگروهی آماده خواهند ساخت. آنان تعاونی مدرسه خود را یک نهاد تربیتی - نه صرفاً اقتصادی - تصور خواهند نمود و برای تحقق آن، دانش‌آموزان را، یار گیرندگانی آماده برای مشارکت در فعالیتهای تعاونی و آموزشی می‌پندارند. بر پایه این نگرش فرایند رشد اجتماعی و توسعه شایستگیها و صفات انسانی در دانش‌آموزان تسریع خواهد شد.

چند توصیه

متأسفانه برخی مشاهدات حاکی از آن است که مشارکت دانش‌آموزان برای ایجاد و اداره کردن تعاونیهای آموزشی بسیار اندک و نامرئی است. در این گونه موارد، مدیر یا ناظم مدرسه و گاهی نیز معلمان به تنهایی تصمیم‌گیریها و حتی انجام امور اجرایی تعاونی مدرسه خود را بدون جلب مشارکت دانش‌آموزان به عهده می‌گیرند و رأساً به انجام آنها اقدام می‌ورزند. بدیهی است این امر مخالف روح فلسفه و اصول تعاونی است. این در حالی است که در تعاونیهای

آموزشگاهی، تصمیم‌سازی دربارهٔ این سؤال که «چکار کنیم؟» یا «تعاونی مدرسه را چگونه توسعه دهی؟» و یا ... نه تنها باید با مشارکت دانش‌آموزان و صرفاً با هدایت و نظارت رهبری گونه مسئولان و مدیران مدرسه صورت پذیرد، بلکه باید تلاش کرد دانش‌آموزان در این تصمیم‌گیریها بتوانند خود را اظهار کنند و به سوی استقلال و خود - رهبری حرکت کنند. به نظر می‌رسد لازم است برخی از توصیه‌هایی که برای مسئولین مدارس در جهت ایجاد و مدیریت صحیح تعاونیهای آموزشی مؤثر می‌باشند، ذکر گردد:

☑ تشکیل و اداره مؤثر تعاونیهای آموزشی، همواره یک فرایند اجتماعی است. بنابراین پیشبرد منطقی روند جاری آنها مستلزم تصمیم‌گیری گروهی نیز می‌باشد. تشکیل تعاونی در مدارس نباید صرفاً به منظور رفع نیازهای مادی دانش‌آموزان قلمداد شود. بلکه باید بر اساس واقعیت‌های موجود (دانش‌آموزان، مدیران و معلمان و امکانات و منابع مدرسه) و با عنایت به (هدفهای تربیتی، انتظارات دانش‌آموزان و جامعه و ...) تشکیل شده و اداره شوند.

☑ برای تشکیل تعاونی در آموزشگاهها ضروری است. ترجیحاً مراحل ذیل طی شود:

الف - ایجاد تعاونی به صورت آزمایشی: در این مرحله مدیران و

معلمان مدرسه نقش بیشتری در تشکیل و مدیریت تعاونی دارند. آنان در آغاز راه غالب فعالیتهای تعاونی را انجام می‌دهند. در همین حال هدف اساسی آن است که دانش‌آموزان نحوه انجام این امور را بیاموزند تا آماده شوند کار به آنان محول گردد.

ب - ارزیابی تعاونی در پایان مرحله آزمایشی: در این مرحله کلیه امور و فعالیتهای انجام شده تعاونی

مورد ارزیابی قرار می‌گیرد تا نکات ضعف آن شناسایی شده و اصلاح گردند. در واقع هدف این مرحله آن است که زمینه برای محول کردن تعاونی به دانش‌آموزان مناسب گردد و تعاونی بدون عیب و نقص به دانش‌آموزان تحویل شود.

ج - ایجاد و تثبیت رسمی تعاونی: در این مرحله کلیه امور تعاونی به دانش‌آموزان محول می‌گردد و تعاونی جنبه رسمی پیدا می‌کند.

☑ در فرایند توسعه تعاونیهای آموزشی، برخی از عوامل اساسی که موجب می‌گردند، کارآیی تعاونی مدرسه بهبود یابد، عبارتند از:

الف - دانش‌آموزان به مرحله‌ای از رشد برسند که خود (آگاهانه و ارادی) تلاش کنند تا فعالیتهای تعاونی به نحو مطلوب انجام شوند. (استقلال و خود - رهبری)

ب - تعاونی پاسخگوی نیازهای مادی - معنوی دانش‌آموزان باشد (نه صرفاً مادی)

ج - فعالیتهای تعاونی همواره تحت شرایط اعتماد و اطمینان انجام شوند. (همه اعضا و مسئولین تعاونی به مرحله‌ای نایل شوند که به یکدیگر اعتماد داشته باشند).

☑ مدیران و معلمان هر مدرسه باید آگاه باشند که یک تعاونی آموزشی هنگامی از سوی دانش‌آموزان مورد حمایت قرار خواهد گرفت که حداقل شرایط ذیل فراهم شده باشد:

الف) دانش‌آموزان، سودمندی تعاونی را واقعاً درک کرده باشند.

ب) نیازهای مادی و تربیتی دانش‌آموزان به درستی برآورده شوند.

ج) مشارکت بخش اعظمی از دانش‌آموزان برای همکاری با تعاونی تحت مسئولیتهای مختلف جلب شود.

د) تعاونی قادر باشد تجربیات

یادگیری مناسبی را برای دانش‌آموزان فراهم کند. برای این کار ضروری است به دانش‌آموزان اختیار، استقلال و مدیریت امور مالی اعطاء شود.

☑ مدیران مدارس باید کوشش کنند (با اتحادیه تعاونیهای آموزشی) نیز سایر اتحادیه‌ها ارتباط منطقی برقرار کنند. زیرا این امر زمینه‌های حمایت اخلاقی و حرفه‌ای از تعاونی مدرسه را موجب خواهد شد و دانش‌آموزان می‌توانند برای نوآوری، ایفای نقش و گسترش تعاونی خود عرصه وسیعتری یافته و تلاش بیشتری به عمل آورند.

تعاونیهای آموزشی هنگامی که مترتب بر دیگر انواع گوناگون شرکتهای تعاونی است - اگر با همت والای اهالی کاردان و اصیل تعلیم و تربیت به شیوه‌ای مؤثر و کارآمد، مدیریت شوند؛ در واقع یک منبع و موقعیت بی‌همتای آموزش و یادگیری خواهند بود. این تعاونیها می‌توانند به مثابه ابزاری ارزشمند در پست مری آگاه قرارگیرند تا فرایند تعلیم و تربیت دانش‌آموزان را تسهیل و تسریع سازند.

☑ مدیران و معلمان باید به این امر آگاه باشند که در هنگام شکل‌گیری و راه‌اندازی تعاونی مدرسه، نقش حساس و حیاتی دارند. در واقع خشت اول به دست آنان گذاشته می‌شود و باید عواقب کار را به خوبی بسنجند و فعالیتهای مربوط را بسیار منطقی و با تأمل کافی به انجام رسانند. آنان در ابتدای کار به اتفاق دانش‌آموزان،

رسانه‌های آموزشی در ترویج
روستایی». انتشارات معاونت ترویج و
مشارکت مردمی (جهاد سازندگی).
تهران. ۱۳۷۵.

- هلك، ژاك. «سرمایه گذاری برای

آینده». مترجم: عبدالحسین نفیسی.
انتشارات مدرسه. تهران ۱۳۷۳.

- سیلور، گالن و دیگران.
«برنامه‌ریزی درسی برای یادگیری
بهتر». انتشارات آستان قدس رضوی.
تهران ۱۳۷۳.

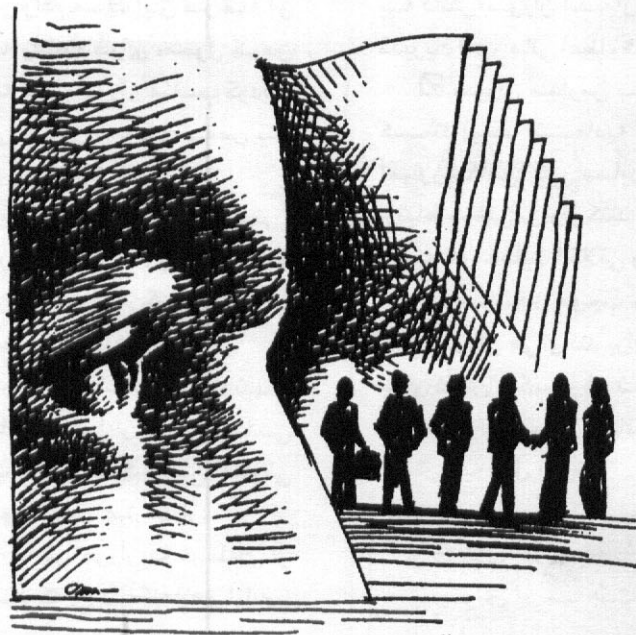
- جویس، بروس و ویل، مارشال.
«الگوهای تدریس». مترجم:
محمدرضا برنجی. انتظارات صحیفه.
تهران ۱۳۶۹.

- سازمان مرکزی تعاون کشور.
«آموزش و ترویج در نهضت
تعاون». نشریه شماره ۳۵. تهران
۱۳۵۲.

- عباسی، محمدرضا. «مروج
تعاون و تعارض نقشها». مجله
تعاون، شماره ۷۲. شهریور ۱۳۷۶.

- فرخی، طاهره. «فصلی نو در
توسعه تعاونیهای آموزشی و
ضرورت‌های آن». مجله تعاون. شماره
۶۲ دی ماه ۱۳۷۵.

- Massey, B. Norman. *Patterns for
the teaching of science, Canada. The
macmillan company, 1977.*

۸. در برنامه درسی مسأله اساسی
آن است که فرصتهای آموزشی و
تجربی مناسب را برای یادگیری عمیق
و پایدار فراهم کند.

۹. این امر اشاره به دوران
کارآموزی در حین تحصیل دارد. در
چنین دوره‌هایی دانش‌آموزان برخی
مهارتهای فنی و اجتماعی را برای
زندگی موفق آینده می‌آموزند. در
کشور ما تحت عنوان «طرح کاد» به
صورتی ناقص به اجرا درآمد.

10. Educational Aims

11. Learning

12. Problem Solving

13. Social Norms

14. Trends

15. Training Workshop

16. Vocational Training

17. Innovation

18. Self - Leadership

منابع

- شعبانی، حسن. «مهارتهای
آموزشی و پرورشی». انتشارات
سمت. تهران ۱۳۷۲.
- عباسی، محمدرضا. «کاربرد

گروه‌های تصمیم‌ساز (مانند: هیأت
مؤسس، هیأت مدیره و ...) را تشکیل
می‌دهند و در اولین فرصتی که
تشخیص دادند، دانش‌آموزان به تنهایی
قادر به انجام امور هستند. کار را به
آنان واگذار می‌نمایند. از این مرحله به
بعد مسئولین مدرسه نقش هدایتگر،
ناظم و حمایت‌کننده را برعهده خواهد
داشت.

پانویس

۱. ریون (Raven) یکی از
اندیشمندان تعلیم و تربیت در آمریکا
می‌باشد که نظرات ارزشمندی در
زمینه برنامه‌ریزی درسی در مدارس
ارائه کرده است.

2. Socialization

3. Educational Goals

4. Education and Training

5. Educational Functions

6. Human Communication

7. Skills

